

BOGUMIŁA WARZĄCHOWSKA

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Biblioteka Teologiczna

Sprawozdanie z sympozjum *Miłosierdzie na peryferiach życia społecznego. 25 lat sympozjów piekarskich*

(Piekary Śląskie, 28 maja 2016)

Dwudzieste piąte Piekarskie Sympozjum Naukowe odbyło się w Piekarach Śląskich w dniu 28 maja 2016 roku, tradycyjnie w przeddzień corocznej, największej w Europie pielgrzymki mężczyzn i młodzieńców do Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej. Spotkanie poprzedziła uroczysta msza św. w Bazylice NMP i św. Bartłomieja pod przewodnictwem ks. abp. Wiktora Skworca – Metropolity Katowickiego, z udziałem przedstawicieli Urzędu Miasta Piekary Śląskie, pracowników naukowych i studentów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, reprezentantów Kurii Metropolitalnej, prelegentów i zaproszonych gości.

Obrady przebiegały w Miejskim Domu Kultury w Piekarach Śląskich, gdzie zebranych gości powitał ks. dr hab. Arkadiusz Wuwer – główny organizator przedsięwzięcia, pracownik naukowy WT UŚ w Katowicach. Otwarcia sympozjum dokonała Sława Umińska-Duraj – Prezydent Miasta Piekary Śląskie, która pozdrawiając zebranych uczestników obrad, odniosła się do tematu spotkania i podzieliła się osobistą refleksją dotyczącą miłosierdzia. Następnie słowo powitania do zebranych skierował ks. abp Wiktor Skworec, sięgając do początków organizowanych sesji, kiedy to pielgrzymkom mężczyzn do sanktuarium maryjnego zaczęły towarzyszyć w latach dziewięćdziesiątych piekarskie sympozja społeczne. Następnie Metropolita, dziękując organizatorom sympozjum, nawiązał do ogłoszonego przez papieża Franciszka Roku Nadzwyczajnego Jubileuszu Miłosierdzia, zachęcając do kontemplacji tajemnicy miłosierdzia Bożego i namysłu nad praktycznym jego urzeczywistnianiem.

Moderatorem pierwszej sesji był ks. A. Wuwer, który nie tylko czuwał nad sprawnym przebiegiem wystąpień, ale przybliżył sylwetki prelegentów, ich dorobek naukowy, zaangażowanie społeczne i nakreślał tematykę poszczególnych wykładów. Sesję rozpoczął dr hab. Aleksander Bańka z Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach referatem: *Miłosierdzie – wprowadzenie filozoficzne*, nawiązując w swoim wystąpieniu do dziejów kultury europejskiej i greckiej filozofii. Mówca podkreślił wartość chrześcijaństwa w ujęciu historycznym i współczesnym oraz przedstawił znaczenie miłosierdzia jako odnowionego sensu świata.

Następnie głos zabrał ks. prof. dr hab. Andrzej Zwoliński z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, występując z referatem *Upominać braci*, w którym sporo miejsca poświęcił pochlebstwu. Analizując to pojęcie w aspekcie społecznym i socjologicznym, uczony wielokrotnie sięgał nawet do odległej historii, wskazując przykłady stosowania różnego typu pochlebstw w wielu środowiskach. Podkreślał przy tym wartość upominania braterskiego, ojcowskiego i sądowego jako wyrazu troski o rozszerzanie

dobra na wszelkie możliwe sposoby i okoliczności. Prelegent wskazał, że najwłaściwszą formą upominania braci są słowa Jana XXIII: „Wszystko widzieć, wielu rzeczy nie dostrzegać, a niektóre poprawiać”.

Z kolei dr hab. prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego Wiesław Gumuła zainteresował słuchaczy tematem *Miłosierdzie w świecie pieniądza*. Referent zwrócił uwagę na znaczenie pieniądza we współczesnym świecie oraz na odniesienia między ludźmi, którzy posiadają pieniądze, a także na formy i sposoby wydania pieniędzy. Wypowiedź została wzbogacona przykładami o współpracy z instytucjami pomocowymi zarówno państwowymi, jak i prywatnymi.

W dalszej części sympozjum głos zabrał ks. dr hab., prof. Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, Grzegorz Sokołowski, omawiając temat: *Pojednanie zasadą społeczną*. Swoje wystąpienie rozpoczął od nawiązania do *Orędzia Biskupów Polskich do ich Niemieckich Braci w Chrystusowym urzędzie pasterskim*, które położyło fundament pod proces pojednania między dwoma narodami. Odwołanie się do tak znaczącego dokumentu pokazało słuchaczom, że idea pojednania jest podstawą zgodnego współżycia i realizacji dobra wspólnego każdej społeczności, a tym samym poszanowanie godności każdego człowieka należy uznać za podstawową zasadę życia społecznego.

Kolejnym prelegentem był ks. dr Krzysztof Adamski z Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Świdnickiej, który przedstawił temat *O pouczeniu nieumiejętnych w społeczeństwie opartym na wiedzy. Próba refleksji na gruncie nauk społecznych*. Mówca podjął refleksję nad uczynkiem miłosierdzia „nieumiejętnych pouczać”, snując swoje rozważania na gruncie nauk społecznych z zaakcentowaniem socjologii wiedzy. Całość wystąpienia osadzona została w kontekście społeczeństwa nowoczesnego opartego na wiedzy, w którym coraz częściej zanikają różnice między normą moralną a normą społeczną. W pouczeniu nieumiejętnych, podkreślił mówca, ważne jest uznanie autorytetu człowieka pouczającego oraz akceptacja jego mądrości i doświadczenia życiowego.

Następnie głos zabrała Ilona Świerad reprezentująca Zakon Maltański, przybliżając kategorie „*Obsequium pauperum*” i „*tuitio fidei*” w *duchowości i praktyce maltańskiej*. Prelegentka zapoznała słuchaczy z historią Zakonu Maltańskiego jako najstarszego i nieprzerwanie istniejącego od 1113 r. zakonu rycerskiego. Dama Zakonu uświadomiła zebranym, że jest to najstarsza organizacja dobroczynna i szpitalnicza na świecie. Nakreśliła również sylwetkę założyciela i jego następcy jako znaczących twórców tego dzieła. Omówiła zasady funkcjonowania zakonu, jego działalność na przestrzeni lat oraz służebną rolę względem chorych i ubogich, opartą na wierze chrześcijańskiej.

Końcowym wystąpieniem pierwszej sesji było *Podsumowanie* dr hab. Marka Rembierza z Uniwersytetu Śląskiego, zatytułowane *Kształtowanie wyobraźni miłosierdzia i otwieranie na wartość miłosierdzia. Pedagogia miłosierdzia papieża Franciszka wobec wyzwań współczesnego pluralizmu kulturowo-religijnego i peryferii życia społecznego*. Referent podjął próbę filozoficznego ujęcia miłosierdzia, odwołując się przy tym do encyklik dwóch ostatnich papieży: Jana Pawła II, Benedykta XVI, oraz obecnego ojca św. Franciszka.

Po przerwie na lunch rozpoczęła się II Sesja, zatytułowana *Piekarski katolicyzm społeczny – tradycja i przyszłość*. W panelu dyskusyjnym udział wzięli: ks. prof. dr hab. Jerzy Mysior – specjalista w zakresie historii Kościoła na Śląsku z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego; prof. dr hab. Wojciech Świątkiewicz – socjolog z Wydziału Nauk Społecznych UŚ – jeden z twórców sympozjów piekarskich; dr Andrzej Grajewski, historyk i redaktor „Gościa Niedzielnego”, a także ks. dr hab. Arkadiusz Wuwer, prowadzący i moderujący spotkanie. W tej części obrad przedstawiono genezę sympozjów piekarskich, ich twórców i organizatorów. Następnie odwołano się do poruszanej problematyki

i głównych nurtów badawczych, a także podjęto refleksję o obecnej roli tych spotkań oraz zastanawiano się nad perspektywicznym kształtem sympozjów piekarskich.

Podsumowania sympozjum dokonał ks. dr hab. Antoni Bartoszek – dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, który wyraził słowa uznania dla wszystkich prelegentów, doceniając wkład pracy i ciekawe ujęcie tematów. Podziękował też organizatorom i współorganizatorom za trud całego przedsięwzięcia i sprawny przebieg obrad, a także docenił obecność na sali przedstawicieli różnych środowisk społecznych.

Dopełnieniem sympozjum piekarskiego było (jak co roku) wręczenie uczestnikom publikacji z wygłoszonymi referatami. Tytuł pracy: *Miłosierdzie na peryferiach życia społecznego. 25 lat Sympozjów Piekarskich*, pod red. ks. Arkadiusza Wuwera, ze słowem wstępnym Wiktora Skworca, Arcybiskupa Metropolity Katowickiego. Książka została rozszerzona o dodatkowe teksty, inspirowane uczynkami miłosierdzia względem duszy i względem ciała, opracowane przez pracowników naukowych i studentów WT, a także osoby związane zawodowo lub społecznie z działalnością pomocową w Archidiecezji Katowickiej.

Miłym akcentem uzupełniającym obrady była wystawa obrazów ks. Andrzeja Gruszki, przygotowana w budynku Miejskiego Domu Kultury w Piekarach Śląskich. Zwiedzający ekspozycję mogli nie tylko podziwiać artystyczne prace śląskiego kapłana, ale również zakupić interesujące obrazy.